

ISBN PRIRUČNIK

međunarodno izdanje

sedmo izdanje

Međunarodna ISBN agencija
London 2019

Najnoviju verziju ISBN priručnika naći ćete na veb stranicama Međunarodne ISBN agencije: <http://www.isbn-international.org> i Narodne i univerzitetske biblioteke Republike Srpske: <http://www.nub.rs>

ISBN 978-92-95055-23-0

©2017by International ISBN Agency, London, UK

Sedmo izdanje

Dozvola je data za ponovno štampanje bilo kojeg materijala u ovoj brošuri, uz obavezno priznavanje izvora i kopije, po mogućnosti digitalne, koja se šalje Međunarodnoj ISBN agenciji.

©2019 ISBN Agencija Republike Srpske, Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske

Prevod na srpski jezik: Marija Pavlović

Sadržaj

1. Istorijat.....	5
2. Prednosti ISBN-a.....	5
3. Odredbe i definicije.....	6
3.1 Kontrolni broj.....	6
3.2 Kontinuirani izvori.....	6
3.3 Identifikator digitalnog objekta (DOI®).....	7
3.4 Upravljanje digitalnim pravima (DRM).....	7
3.5 Izdanje.....	7
3.6 GS1 prefiks.....	7
3.7 Štampano izdanje.....	7
3.8 Impresum.....	8
3.9 ISBN.....	8
3.10 ISBN-A.....	8
3.11 Monografske publikacije.....	8
3.12 Štampa na zahtev.....	8
3.13 Format publikacije.....	8
3.14 Dodatni detalji formata.....	9
3.15 Karakteristike formata.....	9
3.16 Izdavač.....	9
3.17 Registrant.....	9
3.18 Registraciona grupa.....	9
3.19 Reprint.....	9
3.20 Ograničenje upotrebe.....	10
4. Funkcija i predmet ISBN-a.....	10
5. Struktura ISBN-a.....	12
5.1 GS1 element.....	13
5.2 Identifikator grupe.....	13
5.3 Identifikator izdavača.....	13
5.4 Identifikator naslova.....	14
5.5 Kontrolni broj.....	14
6. Primena ISBN-a.....	14
6.1 Uopšte.....	14
6.2 Promene na publikacijama.....	14
6.3 Faksimil reprint.....	15
6.4 Publikacije sa zamenljivim listovima i digitalni ekvivalenti.....	15
6.5 Višetomna dela.....	15
6.6 Višepredmetni kompleti.....	16
7. Pitanja dodeljivanja.....	16
7.1 Publikacije koje postoje na zalihama.....	16
7.2 Publikacije nastale saradnjom dva ili više izdavača.....	16
7.3 Publikacije koje prodaju ili distribuiraju agenti.....	16
7.4 Preuzimanje jednog izdavača od strane drugog.....	17
7.5 Preuzimanje kompletnih zaliha i prava na objavljivanje.....	17
7.6 Izdavači sa više od jednim mestom izdavanja.....	17
7.7 ISBN ne može biti ponovo dodeljen.....	17
7.8 ISBN ne može biti ponovo upotrebljen.....	18

8. Registar ISBN i propratnih metapodataka.....	18
9. ISBN za digitalne publikacije i edukativne/instruktivne softvere.....	19
9.1 ISBN za odgovarajuće digitalne publikacije.....	19
9.2 ISBN za odgovarajuće softverske proizvode.....	20
9.3 Principi za dodelu ISBN-a digitalnim publikacijama.....	20
10. ISBN za publikacije koje se štampaju na zahtev.....	22
11. Paketi za kurseve.....	22
12. Mali izdavači i autori izdavači.....	23
13. Lokacija i prikaz ISBN-a na publikaciji.....	23
13.1 Uopšte.....	23
13.2 ISBN u formi bar koda.....	24
13.3 Petocifreni dodatni kod.....	25
14. Upravljanje ISBN sistemom.....	25
14.1 Uopšte.....	25
14.2 Međunarodno upravljanje.....	25
14.3 Agencije za ISBN registraciju.....	26
14.4 Upravljanje na nivou izdavača.....	28
15. ISBN i GS1.....	28
16. ISBN i drugi identifikatori.....	29
16.1 DOI.....	29
16.2 GTIN.....	30
16.3 ISAN.....	30
16.4 ISBN-A.....	31
16.5 ISLI.....	31
16.6 ISMN.....	32
16.7 ISNI.....	32
16.8 ISRC.....	33
16.9 ISSN.....	33
16.10 ISTC.....	34
16.11 ISWC.....	34
16.12 SGTIN.....	35
16.13 URN.....	35
17. ONIX za knjige.....	36
18. Veb-sajt Međunarodne ISBN Agencije.....	37
19. Globalni registar izdavača.....	37

1. Istorijat

Pitanje potrebe i praktične primene međunarodnog sistema za numerisanje knjiga prvi put je pokrenuto na trećoj Međunarodnoj konferenciji posvećenoj istraživanju tržišta knjige i racionalizaciji u trgovini knjigom, održanoj u novembru, 1966. godine u Berlinu.

U to vreme, veliki broj evropskih izdavača i distributera knjiga nosio se mišlju da upotrebi kompjuter za pohranjivanje podataka o narudžbinama i za kontrolu zaliha. Bilo je očigledno da je preduslov jednom efikasnom automatizovanom sistemu stvaranje jedinstvenog i jednostavnog identifikacionog broja za objavljenu jedinicu.

Sistem koji je ispunio ovaj uslov i postao poznat kao Međunarodni standardni broj knjige (ISBN) razvio se iz sistema za numerisanje knjiga koji su u Velikoj Britaniji uveli Whitaker & Sons, Ltd. 1967.godine, a u Sjedinjenim Američkim Državama R. R. Bowker 1968.godine.

U isto vreme, Tehnički komitet za informaciju i dokumentaciju Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO/TC 46) oformio je radnu grupu čiji je zadatak bio da ispita mogućnost prilagođavanja britanskog sistema za međunarodnu upotrebu.

1968. i 1969. godine, održano je nekoliko sastanaka kojima su prisustvovali predstavnici iz raznih evropskih zemalja i SAD, a izveštaji su upućeni svim zemljama-članicama ISO-a.

Rezultat ovih sastanaka jeste taj da je 1970.godine ISBN prihvaćen kao ISO Standard 2108.

Cilj ovog međunarodnog standarda jeste da se na međunarodnom planu koordinira i standardizuje upotreba ISBN-a, s tim da jedan ISBN označava samo jedan naslov ili jedno od izdanja nekog naslova određenog izdavača. Prvobitni standard je revidiran 1978, 1992 i 2005, pošto su se knjige i predmeti poput knjiga počeli pojavljivati u novim oblicima medija, sistem se proširio na 160 zemalja, a originalni 10-cifreni ISBN proširio se na 13 cifara. Takođe, u skladu s drugim ISO identifikatorima, nedavna izdanja standarda precizirala su metapodatke koji moraju biti dostavljeni u trenutku dodeljivanja ISBN.

Novo peto izdanje ISO 2108 pruža ažurirane primere, opšte pojašnjenje i proširena uputstva o primeni ISBN u digitalnim publikacijama.

Ovaj Priručnik objašnjava kako sistem funkcioniše i šta se mora učiniti da bi bili sigurni da je ISBN pravilno dodeljen i pruža posebne smernice o dodeljivanju ISBN digitalnim publikacijama.

2. Prednosti ISBN-a

- ISBN je jedinstveni međunarodni identifikator monografskih publikacija; zamenjuje rukovanje drugim bibliografskim opisnim zapisima, omogućava uštedu u vremenu i broju kadra, smanjuje mogućnost pravljenja grešaka.

- Pravilno korišćenje ISBN-a omogućava da se izdanje knjige u različitim oblicima, na različitim medijima, bilo štampani ili digitalni, jasno razlikuju; obezbeđujući da korisnici dobiju verziju koja im je potrebna.
- ISBN omogućava izradu i ažuriranje komercijalnih kataloga knjiga kao što je Books in Print. Informacije o dostupnim knjigama mogu se vrlo lako naći.
- Naručivanje i distribucija knjiga uglavnom se vrše preko ISBN-a; ovo je brz i efikasan metod.
- ISBN je mašinski čitljiv u formi trinaestocifrenog EAN bar koda. Na ovaj način, ubrzava se proces i izbegavaju greške.
- ISBN je neophodan za rad elektronskih prodajnih sistema u knjižarama.
- Evidencija u lancu snabdevanja se može bazirati na ISBN-u.
- Kontrolisanje podataka o prodaji vrši se preko ISBN-a. To omogućava nadgledanje različitih vrsta proizvoda i izdanja publikacija, kao što je i omogućavanje upoređivanja između različitih područja, čak i između različitih izdavačkih kuća.
- Pravo na pozajmljivanje u nekim zemljama temelji se na ISBN-u. Takve sheme omogućavaju autorima i ilustratorima da budu isplaćeni proporcionalno broju puta kojim su njihove knjige pozajmljivane javnim bibliotekama.

3. Odredbe i definicije

Za potrebe ovog priručnika primenjuju se sledeći pojmovi i definicije:

NAPOMENA   Definicija knjige nije uključena, jer bi neprekidni tehnološki i tržišni razvoj brzo učinio bilo koju definiciju zastarelom.

3.1 Kontrolni broj

poslednji broj u ISBN nizu koji je povezan sa prethodnim brojevima u nizu određenim matematičkim algoritmom i koji se može koristiti za proveru tačnosti ISBN niza

3.2 Kontinuirani izvori

publikacija koja se izdaje tokom vremena bez unaprijed određenog završetka i koja je dostupna javnosti u bilo kojem obliku proizvoda, obično se izdaje u uzastopnim ili integrativnim podizdanjima koja uglavnom imaju numeričke i / ili hronološke oznake

NAPOMENA   Kontinuirani izvori uključuju serijske publikacije kao što su novine, periodični časopisi, žurnali, magazini, blogovi itd., i tekući integrativni izvori, kao što su publikacije sa nepovezanim listovima, koje se stalno dopunjuju, i veb lokacije koje se stalno ažuriraju. Kontinuirani izvori ne ispunjavaju uslove za dodelu ISBN-a.

3.3 Identifikator digitalnog objekta

naziv DOI, deo DOI sistema koji je određen standardom ISO 26324, je trajni i delotvoran identifikator fizičkog ili digitalnog entiteta ili apstrakta - na digitalnim mrežama. Naziv DOI kada je kompatibilan sa DOI sintaksom je niz koji određuje jedinstveni objekat unutar DOI sistema

3.4 Upravljanje digitalnim pravima (DRM)

tehnologija zasnovana na softveru za šifrovanje koji se koristi za kontrolu pristupa sadržaju; i koja se razlikuje od oblika proizvoda (3.13) određene digitalne publikacije

- NAPOMENA 1 u okviru softvera DRM mogu se primeniti različita podešavanja radi podsticanja ograničenja upotrebe ili omogućavanja određenih dodatnih funkcija.
- NAPOMENA 2 jedno izdanje publikacije može biti dostupno od strane različitih dobavljača od kojih svaki primenjuje različit DRM softver i / ili različita ograničenja upotrebe.
- NAPOMENA 3 „Društveni“ DRM označava određenu vrstu DRM-a u kojoj se podaci o kupcu beleže u proizvodu pomoću vodene oznake, ali koji ne nameće ograničenja upotrebe. Ako „društveni“ DRM nije izričito naveden, reference na DRM u ovom priručniku označavaju DRM tehnologiju zasnovanu na softveru za šifrovanje.

3.5 Izdanje

sve manifestacije publikacije koja u osnovi ima isti sadržaj

- NAPOMENA 1 Pojedinačno izdanje publikacije može biti objavljeno u više različitih formata a, ako je u digitalnom obliku, sa više vrsta DRM softvera i sa različitim ograničenjima upotrebe.
- NAPOMENA 2 Značajne dopune, ispravke ili izmene sadržaja predstavljaju novo izdanje i obično su označene na naslovnoj strani (npr. 2. izdanje, 3. izdanje).

3.6 GS1 prefiks

jedinstveni niz od tri cifre koji je izdala Međunarodna organizacija GS1 i dodeljen je isključivo Međunarodnoj ISBN agenciji za ISBN Standard

3.7 Štampano izdanje

Tiraž datog izdanja knjige. Može biti nekoliko štampanih izdanja / reprinta jedne knjige (vidi Reprint ispod)

3.8 Impresum

trgovačko ime ili marka pod kojom se objavljuje delo

NAPOMENA 1 Izdavačka kuća može imati više impresuma s obzirom na ciljne grupe kupaca na različitim tržištima (npr. HarperCollinsEducational, Voyager, Villiam Collins su svi impresumi kompanije HarperCollins, a ne odvojene kompanije)

NAPOMENA 2 U nekim slučajevima višestruki impresumi mogu biti rezultat spajanja ili preuzimanja različitih kompanija koje žele razlikovati svoje brendove

NAPOMENA 3 Impresum je ime, a ne samo logotip

3.9 ISBN

Međunarodni standardni broj knjige je identifikator monografskih publikacija dodeljen pod okriljem Međunarodne ISBN agencije registrantu u skladu sa specifikacijama Međunarodnog standarda ISO 2108: Informacije i dokumentacija - Međunarodni standardni broj knjige (ISBN).

3.10 ISBN-A

usluga koja omogućava da se ISBN izrazi u DOI sistemu tako što ga uključi u sintaksički niz DOI-ja.

NAPOMENA ISBN-A omogućava da određeni ISBN postane dostupan na mreži

3.11 Monografska publikacija

publikacija zamišljena kao celina u jednom tomu ili sa namerom da se zaokruži u ograničenom broju tomova od strane njenih izdavača / autora i učini dostupnom javnosti u bilo kom obliku

3.12 Publikacije koje se štampaju na zahtev

publikacija koja se štampa onda kada je kupac naruči, a ne isporučuje se od postojeće zalihe koje poseduje distributer ili izdavač.

3.13 Format publikacije

osnovna fizička ili digitalna svojstva publikacije koja je razlikuju kao proizvod

PRIMER Isto izdanje publikacije može se pojaviti u sledećim formatima: tvrdi povež, meki povež; CD audio knjiga; Brajevo pismo; online e-knjiga

3.14 Dodatni detalji formata

oddatno pojašnjenje ili detaljniji opis formata određene publikacije

PRIMER   Mogu se tražiti dodatni detalji kako bi se na odgovarajući način opisali određeni formati istog izdanja iste publikacije: zaštitni omot; džepna knjiga; .pdf; .EPUB.

3.15 Karakteristike formata

fizičke ili tehničke karakteristike određene publikacije koje daju više informacija o njenoj posebnoj upotrebljivosti i dostupnosti.

PRIMER   Mogu se tražiti dodatne informacije o karakteristikama pojedinih formata istog izdanja iste publikacije kako bi se adekvatno opisale: boja naslovnice; font i veličina teksta; DVD kod za region.

3.16 Izdavač

pojedinaac ili korporacija odgovorni za sve faze u stvaranju, proizvodnji, distribuciji i marketingu digitalnih ili štampanih publikacija

NAPOMENA 1   Izdavač je obično odgovoran za sadržaj i bilo koji finansijski rizik u procesu.

NAPOMENA 2   Autori mogu biti sami svoji izdavači, i sami preuzimaju gore navedene funkcije; ovo je poznato kao samizdat; autorsko izdanje.

3.17 Registrant

osoba ili organizacija koja je zatražila i dobila validan i ispravan ISBN dodeljen pod okriljem Međunarodne ISBN agencije za identifikaciju monografske publikacije u skladu sa pravilima koje je odredila Međunarodna ISBN agencija. Registrant je obično izdavač publikacije, ali izuzetno može biti posrednik koji deluje u ime ili umesto izdavača.

3.18 Registraciona grupa

oblast delovanja definisana od strane Međunarodne ISBN agencije za ISO 2108 koja se može zasnivati na zemlji, jeziku ili regionu.

3.19 Reprint

Drugi ili naredni tiraž (štampano izdanje) istog izdanja knjige.

3.20 Ograničenje upotrebe

ograničenje(a) onoga što korisnik može učiniti sa određenom digitalnom monografskom publikacijom.

NAPOMENA 1	Ograničenja upotrebe za digitalnu publikaciju obično se postavljaju unutar softvera DRM
NAPOMENA 2	Ako je isti sadržaj dostupan odvojeno s različitim postavkama ograničenja upotrebe, svaka od tih postavki će predstavljati zasebnu monografsku publikaciju
PRIMER	Ograničenja upotrebe koja su postavljena za publikaciju kontrolišu da li je moguće dozvoliti pretvaranje teksta u govor, odštampati određeni procenat stranica i da li moguće pozajmiti knjigu drugom korisniku

4. Funkcija i predmet ISBN-a

Međunarodni standardni broj knjige poznat je u više od 160 država širom sveta kao jasan identifikator koji je potencijalno lako mašinski čitljiv. ISBN označava određenu monografsku publikaciju jedinstveno i zbog toga bi je trebalo povezati s njom od ranih faza proizvodnje. Bitan instrument u proizvodnji, distribuciji, analizi prodaje i sistemima za skladištenje bibliografskih podataka u trgovini knjigama, ISBN je takođe od vitalnog značaja za upravljanje bibliotečko-informacionim sistemima.

Međutim, tamo gde je prikladnije koristiti drugi specifičan sistem brojeva (ISSN za kontinuirane izvore i tekuće integrativne izvore i ISMN za štampane muzikalije), tada se taj sistem mora koristiti. Ako je prikladno, takve identifikatore treba koristiti zajedno sa ISBN-om. Dalje informacije o drugim vrstama identifikatora nalaze se u odeljku 16.

ISBN se dodeljuje monografskim publikacijama i određenim vrstama srodnih publikacija koje su dostupne javnosti, bilo da su dostupni besplatno ili se kupuju. Uz to, posebni delovi (kao što su poglavlja) monografskih publikacija ili izdanja ili članci koji se nastavljaju a koji su dostupni odvojeno, mogu takođe koristiti ISBN kao identifikator. U odnosu na razne dostupne medije, nije značajno u kojoj je formi sadržaj dokumentovan i distribuiran, štaviše, svaka forma treba da se identifikuje odvojeno.

Primeri tipova monografskih publikacija koji ispunjavaju uslove za ISBN su:

- Štampane knjige i brošure (i njihovi različiti oblici)
- Publikacije na Brajevom pismu
- Publikacije koje izdavač ne planira da redovno ažurira ili dopunjuje u nedogled
- Audioknjige (knjige koje govore)

- Digitalne publikacije (e-knjige) ili na fizičkim nosačima (poput mašinski čitljivih traka, disketa ili CD-ROM-ova) ili na Internetu (za preuzimanje ili striming)
- Digitalizovane kopije štampanih monografskih publikacija koje su dostupne u lancu snabdevanja
- Publikacije u mikroobliku
- Obrazovni ili instruktivni softver, filmovi, video, DVD-ovi, dijakopije na fizičkom nosaču ili dostupni na Internetu za preuzimanje ili striming
- Viševrsna građa (gde je glavni sastavni deo tekstualan), npr. knjiga sa CD-om ili knjiga sa DVD-om
- Pojedinačni članci ili izdanja određenog kontinuiranog izvora, gde su dostupni zasebno (ali ne i kontinuirani izvor u celini)
- Bojanke i ilustrovane knjige sa naslovnom stranom i tekstom ili objašnjenjima uz slike
- Aplikacije za e-knjige pod uslovom da imaju značajan tekstualni sadržaj i da se mogu smatrati monografskom publikacijom i dostupne su javnosti. Mogu biti uključene slike, pokretne slike i zvuk
- Geografske karte i atlasi

Primeri publikacija kojima se ne dodeljuje ISBN:

- Kontinuirani izvori koji su u celini tretirani kao bibliografska jedinica (samostalna dela se mogu označiti ISBN-om)
- Jedinice apstrakata kao što su tekstualna dela i ostala dela bazirana na apstraktima, koja imaju intelektualni ili umetnički sadržaj
- Štampani ili digitalni materijali namenjeni za marketing ili promotivne svrhe, kao reklamni materijali, vidžeti i slično
- Štampane muzikalije
- Štampane reprodukcije i katalozi umetničkih dela bez naslovne strane i teksta
- Lična dokumenta (digitalni CV ili lični podaci)
- Čestitke
- Muzički zvučni zapisi
- Softver, film, video, DVD, dijakopija namenjeni u svrhe koje nisu obrazovne ili instrukcionalne

- Digitalne oglasne table
- E-pošta i druga digitalna prepiska
- Igrice
- Prilagođene ili personalizovane knjige koje nisu predviđene za opštu dostupnost
- Licencna šifra za pristup digitalnim monografskim publikacijama na Internetu

Neki identifikatori poput ISSN i ISMN imaju precizna pravila u pogledu područja materijala koji ispunjavaju uslove za dodelu dok se neki drugi identifikatori, kao što je GTIN-13 za trgovinske proizvode, mogu koristiti u vrlo širokom asortimanu proizvoda.

Pošto je ISBN sada u potpunosti kompatibilan sa GTIN-13, to je pogodnije za trgovce na malo da prodaju slične proizvode, koji ne ispunjavaju uslove za ISBN i koji umesto toga koriste GTIN-13, a da ne moraju da prilagođavaju svoje sisteme.

Navedeni popisi i primeri ne pokušavaju da budu u potpunosti sveobuhvatni jer postoje razlike u zakonskoj i trgovinskoj praksi u različitim zemljama. Za dodatne informacije, uključujući pojašnjenja o tome da li određena vrsta proizvoda ispunjava uslove, obratite se lokalnoj matičnoj ISBN agenciji.

Za informacije o drugim vrstama identifikatora i njihovoj primenljivosti, pogledajte odeljak 16. ISBN i drugi identifikatori.

ISBN je identifikator i ne sprovodi nijedan oblik pravne ili autorske zaštite.

Dodjeljivanje ISBN-a proizvodu ne znači da je proizvod knjiga u pravnom ili poreskom smislu.

5. Struktura ISBN-a

Od 1. januara 2007. godine nacionalne ISBN agencije snabdevaće samo ISBN-ovima koji se sastoje od 13 cifara i sadrže sledeće elemente:

- GS1 element
- Identifikator grupe
- Identifikator izdavača
- Identifikator naslova
- Kontrolni broj

Kada je odštampan, ISBN-u uvek prethode slova ISBN.

Napomena: U zemljama u kojima se ne koristi latinica, pored latiničnih slova ISBN , može se koristiti i skraćena na lokalnom pismu.

ISBN je podjeljen na 5 elemenata. Od toga su tri različite dužine. Elementi moraju biti odvojeni jasno, crtom ili razmakom kada su predstavljeni u formi čitljivoj golim okom.

ISBN 978-92-95055-12-4

Ili

ISBN 978 92 95055 12 4

Napomena: Korišćenje crtica ili razmaka nema leksički značaj i tu su samo radi poboljšanja čitljivosti.

Broj cifara je promenljiv u svakom od tri dela ISBN-a (identifikator grupe, identifikator odnosno prefiks izdavača i identifikator naslova). Broj cifara u identifikatoru izdavača određuje se na osnovu planiranog obima proizvodnje naslova od strane izdavača ili grupe izdavača. Tako će izdavači ili grupa izdavača sa velikom produkcijom knjiga biti predstavljeni sa manjim brojem cifara.

5.1 GS1 element

Prvi element ISBN-a je trocifreni broj koji se dobija putem EAN International. Prefiksi koje je već dao EAN International su 978 i 979, ali će možda biti i drugih dodela prefiksa u budućnosti, ako se to bude tražilo da bi se osigurao kontinuirani kapacitet ISBN sistema.

PRIMER: 978

5.2 Identifikator grupe

Drugi element ISBN-a identifikuje zemlju, geografski region ili jezičko područje koje učestvuje u sistemu ISBN. Neki članovi ISBN sistema čine jezička područja (npr. Registraciona grupa broj 3 = grupa nemačkog jezika unutar prefiksa GS1 elementa 978); ostale čine regionalne jedinice (npr. registraciona grupa broj 982 = Južni Pacifik u okviru prefiksa GS1 elementa 978). Dužina ovog elementa varira, ali može sadržavati do 5 cifara.

Elemente registracione grupe dodeljuje Međunarodna agencija za ISBN.

PRIMER: 978-92

5.3 Identifikator izdavača

Treći element ISBN-a identifikuje određenog izdavača u okviru grupe. Dužina ovog identifikatora zavisi od očekivanog obima proizvodnje naslova izdavača i može sadržati do 7 cifara. Izdavačima sa najvećim planiranim obimom proizvodnje biće dodeljeni najkraći identifikatori i obratno.

PRIMER: 978-92-95055

5.4 Identifikator naslova

Četvrti element ISBN-a označava određeno izdanje publikacije određenog izdavača. Dužina ovog elementa varira i u direktnom je odnosu sa predviđenim brojem izdatih publikacija izdavača koji je u pitanju, i može iznositi i do 6 cifara. Izdavačima sa najvećim očekivanim brojem naslova, dodeljivani su najduži identifikatori naslova i obrnuto. Da bi se osiguralo da je ispravna dužina očuvana, prazan prostor je označen vodećim nulama.

PRIMER: 978-92-95055-12

5.5 Kontrolni broj

Peti elemenat ISBN-a je kontrolni broj. Izračunava se korišćenjem algoritma modula 10. (za metode obračuna obratiti se nacionalnoj ISBN agenciji za savet.)

6. Primena ISBN-a

6.1 Uopšte

Poseban ISBN se izdaje svakoj zasebnoj monografskoj publikaciji ili posebnom izdanju ili formatu monografske publikacije koju izdaje izdavač.

Poseban ISBN se dodeljuje svakom izdanju monografske publikacije na različitom jeziku.

Kada se monografska publikacija objavi u različitim formatima i / ili različitim detaljima formata i / ili različitim karakteristikama i / ili različitim ograničenjima upotrebe koja utiču na dostupnost publikacije, svaka verzija mora takođe imati svoj ISBN.

Poseban ISBN se ne dodeljuje nepromenjenom izdanju ili nepromenjenom reprintu iste publikacije, objavljene u istom obliku, sa istim ograničenjima upotrebe, od strane istog izdavača.

6.2 Izmene na publikacijama

Poseban ISBN biće dodeljen ako je bilo značajnih izmena u bilo kom delu ili delovima u publikaciji, u odnosu na prethodna izdanja publikacije, ili ako ima značajnih izmena u fizičkim ili digitalnim karakteristikama publikacije u novom izdanju.

Ovo se odnosi na:

- Naslov ili podnaslov publikacije*
- Jezik
- Naziv izdavača ili impresuma*
- Ime autora

- Izmene u sadržaju veće od korekcija štamparskih greški
- Format publikacije (od tvrdo koričenog do broširanog; od audio knjige na fizičkom nosaču do audio knjige dostupne za preuzimanje)
- Detalje formata (od PDF-a do EPUB-a; izmena dimenzija knjige)
- Karakteristike formata (od normalnog fonta do fonta za disleksičare; od EPUB verzije 2 do verzije 3)
- Ograničenje upotrebe (dozvoljeno ili nije dozvoljeno štampati; za jednog ili više korisnika)

Promena dizajna korica, boje ili cene publikacije ne zahteva poseban ISBN, mada se može dodeliti ako ga neko u lancu nabavke traži.

*dodela novog ISBN-a za promenu podnaslova zavisi od značaja promene

*U nekim zemljama, promena naziva izdavača ili impresuma ne zahteva automatski novi ISBN-proverite sa vašom nacionalnom ISBN agencijom

6.3 Faksimil reprint

Poseban ISBN mora se odrediti za faksimil reprint ukoliko ga je objavio drugi izdavač, ili je ponovo izdat sa impresumom drugog izdavača. Poseban ISBN bi takođe trebao biti dodeljen ako je ista publikacija izdata pod različitim imenom impresuma od strane istog izdavača. Ako knjigu skenira ili digitalizuje pored originalnog izdavača neka druga organizacija, onda će skenirana i digitalizovana verzija dobiti poseban ISBN tog proizvođača, pod uslovom da je verzija dostupna javnosti na raspolaganje (za razliku od toga da se koristi u čisto arhivske svrhe, na primer).

6.4 Publikacije sa zamenljivim listovima i digitalni ekvivalenti

ISBN se treba dodeliti konačnoj publikaciji sa zamenljivim listovima- tj. publikaciji sa zamenljivim listovima i njenom digitalnom ekvivalentu koja se neće ažurirati u nedogled.

ISBN ne treba da bude dodeljen publikacijama sa zamenljivim listovima, koje se stalno ažuriraju (integrativni izvor), niti pojedinačno ažuriranim delovima.

6.5 Višetomna dela

Jedan ISBN mora se dodeliti za čitav komplet višetomnog dela. Ako su tomovi dostupni i pojedinačno, svaki od njih mora imati svoj ISBN.

Čak i onda kada se višetomna dela prodaju u kompletu, preporučljivo je da se svakom tomu dodeli ISBN. Na ovaj način olakšava se postupak u vezi sa vraćanjem oštećenih tomova i u vezi sa njihovim slanjem onda kada se svi tomovi ne izdaju i ne distribuiraju u isto vreme.

6.6 Višepredmetni kompleti

Ako se višepredmetni komplet sastoji od više proizvoda koji ispunjavaju uslove za ISBN, pakovanju treba dodeliti jedan ISBN. Pored toga, svaka stavka u pakovanju koja ispunjava uslove za ISBN treba imati zasebne ISBN brojeve, ako su zasebno dostupne. Čak i ako pojedinačne stavke u pakovanju koje ispunjavaju uslove za ISBN nisu odvojeno dostupne, mogu im se dodeliti zasebni ISBN brojevi ako to zahteva lanac snabdevanja.

Ako je jedan kvalifikovani proizvod dostupan zajedno sa sekundarnom stavkom koja sama po sebi nije kvalifikovana za ISBN, tada jedan ISBN treba koristiti za identifikaciju pakovanja, a drugi ISBN za identifikaciju kvalifikovanog proizvoda ako je dostupan i odvojeno. Međutim, s obzirom da je van opsega ISBN, ISBN se neće koristiti za identifikaciju sekundarnog elementa ako je i drugi dostupan zasebno.

U paketu koji se sastoji od obrazovnog softverskog proizvoda i pratećeg korisničkog i tehničkog priručnika, jedan ISBN može pokriti sve stavke ako su priručnici potrebni za rukovanje softverom i korisni samo kao dodatak softveru. Ako su ovi priručnici dostupni zasebno, tada im treba dodeliti zasebne ISBN-ove.

Kada glavni element proizvoda sa više stavki nije knjiga niti kvalifikovani obrazovni softver, čak i ako je knjižica uključena kao prateći element (npr. brošura sa uputstvima), tada paket u celini ne ispunjava uslove za ISBN.

7. Pitanja dodeljivanja

7.1 Publikacije koje postoje na zalihama

Kada se izdavač priključi ISBN sistemu nakon što je već započeo objavljivanje, od njega se zahteva da dodeli ISBN-ove publikacijama koje ima na zalihama, i da objavi te ISBN-ove u katalozima (štampanim ili digitalnim). ISBN se mora odštampati na prvom reprintu ili reizdanju neke od tih publikacija.

7.2 Publikacije nastale saradnjom dva ili više izdavača

Ako je publikacija objavljena u koprodukciji ili je zajednički štampana sa drugim izdavačima, ISBN određuje izvršni izdavač. Ostali izdavači mogu da dodele svoje ISBN-e ako to žele. U takvim slučajevima, samo jedan ISBN biće prikazan kao bar kod na publikaciji.

7.3 Publikacije koje prodaju ili distribuiraju agenti

(b i d se odnosi samo na one zemlje koje još ne učestvuju u sistemu)

- a. Prema standardu ISBN-a, određeno izdanje koje je objavio određeni izdavač, dobija samo jedan ISBN i taj broj zadržava, bez obzira na to ko će knjigu prodavati ili distribuirati.
- b. Knjiga koju je uvezao ekskluzivni distributer ili agent iz područja koje nije u ISBN sistemu i koja, prema tome, nema ISBN može taj broj dobiti od ekskluzivnog distributera.
- c. Knjige koje je uvezao ekskluzivni distributer ili agent i koje umesto naslovne strane originalnog izdavača imaju naslovnu stranu sa odštampanim podacima o ekskluzivnom distributeru, dobiće novi ISBN preko tog ekskluzivnog distributera ili agenta. Takođe se mora navesti i ISBN originalnog izdavača.
- d. Knjiga koju uvozi nekoliko distributera sa područja koje nije uključeno u ISBN sistem i koja, prema tome nema ISBN, može dobiti ISBN od nacionalne agencije koja je odgovorna za ove distributere.

7.4 Preuzimanje jednog izdavača od strane drugog

Izdavač koji je preuzeo drugu izdavačku kuću može nastaviti da koristi nedodeljene ISBN-ove prvobitno dodeljenog prefiksa izdavača. Nacionalna ISBN agencija mora da bude obaveštena o promeni vlasništva nad prefiksom izdavača. Ako se knjige i dalje objavljuju pod imenima oba izdavača, onda mogu imati odvojene prefikse izdavača ili koristiti jedan u zavisnosti od tržišne prakse.

7.5 Preuzimanje kompletnih zaliha i prava na objavljivanje

Izdavač koji preuzima čitave zalihe drugog izdavača i prava na objavljivanje može da koristi njegov originalni ISBN sve dok ponovo ne izdaje knjige sa svojim sopstvenim prefiksom.

7.6 Izdavači sa više od jednog mesta izdavanja

Izdavač čija se delatnost odvija u nekoliko mesta a koja su zajedno navedena u impresumu knjige dobiće samo jedan ISBN za knjigu.

Izdavač čija se delatnost odvija u odvojenim i različitim poslovnica ili ograncima na raznim mestima može imati prefiks izdavača za svaku poslovnicu ili ogranak. Ipak, svaka objavljena knjiga nosiće samo jedan ISBN, onaj koji dodeli poslovnica ili ogranak odgovoran za objavljivanje publikacije.

7.7 ISBN ne može biti ponovo dodeljen

Nakon što su prefiks izdavača i blok brojeva dodeljeni izdavaču od strane ISBN agencije za registraciju, izdavač može dodeliti ISBN publikacijama na koje ima prava. Međutim, nakon što ISBN agencija dodijeli ISBN-ove izdavaču, taj izdavač ne može preprodavati, ponovo dodeliti, preneti ili podeliti svoju listu ISBN-a među drugim izdavačima.

7.8 ISBN ne može biti ponovo upotrebljen

Jednom dodeljen monografskoj publikaciji, ISBN se nikada ne može ponovo koristiti za identifikaciju druge monografske publikacije, čak i ako se ustanovi da je originalni ISBN pogrešno dodeljen. Izdavač koji otkrije da je ISBN pogrešno dodeljen mora da izbriše ovaj broj sa liste upotrebljivih brojeva. Izdavač takođe mora prijaviti pogrešan ISBN svojoj ISBN agenciji. ISBN agencija će obavestiti Bibliografsku agenciju o ovoj grešci.

8. Registar ISBN i prpratnih metapodataka

Dostupnost opisnih metapodataka je od suštinske važnosti za prodaju i katalogizaciju knjiga. Postoje dokazi da bolji metapodaci imaju za rezultat povećanu prodaju. Svaki izdavač ima obavezu da informiše svoju nacionalnu agenciju ili organizaciju koja je odgovorna za vođenje registra naslova, o ISBN-ima koji su dodeljeni objavljenim knjigama i onima koje su u pripremi za štampanje. Informacija treba da sadrži minimum elemenata meta podataka (opisnih) i mora biti kompatibilna sa ONIX standardima podržanim od strane EDItEUR i njihovim udruženim organizacijama:

Element podataka	Komentari	ONIX 3 element(i)	Obavezno (D/N)
ISBN	ISBN format od 13 cifara, bez razmaka i crtica	<Identifikator proizvoda>	D
Format	Kodiranje koje zahteva medij i/ili format proizvoda <i>Fizička merenja takođe mogu razlikovati dva fizička proizvoda u inače istom povezu i formatu.</i>	<Sastav> <Format> <Detalji formata> <Karakteristike formata> <Dimenzije> <Delovi publikacije>	D D N N N N
Serije	Naslov serije i numeracija kada je primenljivo	<Serije> kolektivne	N
Naslov	Naslov publikacije, zajedno sa podnaslovom, ako je primenljiv	<Naslov> kolektivni	D
Autor priloga	Kod autora priloga i ime autora priloga	<Autor priloga> kolektivni	N
Izdanje	Broj izdanja (za izdanja posle prvog), tip i podatak	<Kod tipa izdanja> <Broj izdanja> <Podatak o izdanju>	N D (posle prvog izdanja) N
Jezik teksta	Korišćenjem ISO 639-2/B indikatora jezika	<Jezik > kolektivni	D
Impresum	Zaštićeno ime pod kojim je publikacija objavljena	Ime impresuma	D
Izdavač	Osoba ili organizacija koja poseduje impresum na dan objavljivanja publikacije	<Izdavač> kolektivni	D
Zemlja izdavanja	Korišćenjem ISO 3166-1 kodova za zemlju	<Zemlja izdavanja publikacije>	D

Datum izdavanja	Datum prvog objavljivanja sa ovim ISBN-om. IU formatu ISO 8601 (YYYYMMDD).	<Datum objavljivanja> kolektivni	D
ISBN matične publikacije	ISBN matične publikacije čiji je deo, kada je primenljivo <i>Koristi se kada je ISBN dodeljen za poglavlje ili deo ili kao deo skupa ili serije</i>	<Srodna publikacija> <Srodan rad>	N N
	<i>Za digitalne proizvode predviđena je i mogućnost da ISBN može dodeliti posrednik ako izdavač to nije učinio.</i>	<Izvor zapisa	N
	<i>Slično tome, za digitalne proizvode različiti uslovi licence (ograničenja upotrebe) ili zahtevi operativnog sistema mogu napraviti razliku između dva inače identična proizvoda. NB „Epub“ ne podrazumeva bilo kakvu vezu sa IDUB-ovim formatom EPUB datoteke - to je jednostavno skraćena za „e-objavljivanje“</i>	<Karakteristike formata> <Epub tehnička zaštita> <Epub ograničenje upotrebe>	N N N

Međunarodna ISBN agencija nabavljaće XML shemu na zahtev i softver da bi pomogla prilikom unošenja podataka.

Baze podataka koje povezuju ISBN sa njegovim meta podacima (kao što su listinzi impresuma knjige, nacionalne bibliografije itd.) moraju biti dostupne i aktuelne. Na istancama gde ISBN agencije ne dobavljaju takve usluge bibliografskih listinga, ipak su odgovorne za povezivanje sa odgovarajućim dobavljačima da bi se osiguralo da takve usluge budu pristupačne. Korisnici mogu biti obavezni da plate ISBN agencijama i izdavačima bibliografskih baza podataka, pristup ovoj informaciji.

9. ISBN za digitalne publikacije i edukativne/instruktivne softvere

9.1 ISBN za odgovarajuće digitalne publikacije

Kada je publikacija dostupna u digitalnoj formi (na primer: e-knjige, CD-ROM ili publikacija dostupna na Internetu), može da dobije ISBN oznaku pod uslovom da sadrži tekst i da je dostupna javnosti, i da publikacija nema tendenciju da se ažurira i nastavi sa izlaženjem. Takve publikacije takođe mogu da sadrže i slike i zvuk.

Sledeći tipovi digitalnih publikacija neće dobiti ISBN:

- Publikacije koje se podvrgavaju čestom ažuriranju i tamo gde je moguć momentalni pristup ovim promenama kao što su onlajn baze podataka
- Veb-sajt
- Promotivni ili reklamni materijal

- Oglasne table
- Elektronska pošta i druga digitalna korespodencija
- Igre
- Mašine za pretraživanje
- Lična dokumenta (kao što je CV ili lični profil)
- Planeri, dnevnici

9.2 ISBN za odgovarajuće softverske proizvode

ISBN se može koristiti da identifikuje specifične softverske proizvode koji su namenjeni za obrazovanje i, ili instruktivne svrhe, kao što su obrazovno kompjuterizovani proizvodi, pod uslovom da nisu prilagodljivi potrebama korisnika, niti zahtevaju podatke da bi funkcionisali.

Svi drugi softverski proizvodi (kao što su kompjuterske igrice) neće dobiti ISBN broj.

9.3 Principi za dodeljivanje ISBN-a digitalnim publikacijama

Publikaciji je potrebna posebna ISBN oznaka ako neko u lancu snabdevanja mora da ih identifikuje odvojeno.

ISBN je identifikator monografskih publikacija (knjige) i srodnih proizvoda koji su dostupni javnosti. ISBN ne treba da se koristi za identifikaciju apstraktnih entiteta (sadržaj).

Važno je razlikovati slučaj različitih „proizvoda“ koji uvek zaslužuju zasebne ISBN-ove i slučaja kada su različiti DRM-ovi ili različita ograničenja upotrebe spakovani u proizvod u trenutku kada se dogodi transakcija između prodavca i potrošača. Razlika možda nije uvek očigledna. Takođe je važno imati na umu da su odvojeni ISBN brojevi neophodni da se izbegne nejasnoća koja nastaje u lancu snabdevanja gde je uključeno više proizvoda i više strana.

Krajnji korisnici treba da znaju a) da li će e-knjiga koju kupuju raditi na njihovom uređaju ili softveru i b) šta će moći da rade sa publikacijom (npr. da kopiraju, štampaju, pozajme tekst u govorne svrhe, itd). Ovo se obično definiše kao kombinacija formata (npr. EPUB, PDF) i softvera poznatog kao Digital Rights Management (DRM) koji kontroliše, tehničkim sredstvima, upotrebu koja se može napraviti od e-knjiga. Odvojeni ISBN brojevi će olakšati upravljanje, širenje i otkrivanje tih informacija, kao i isporuku odgovarajućih e-knjiga.

- Kada je e-knjiga dostupna u različitim formatima, kao što su EPUB, PDF itd., svaki drugačiji format koji se objavljuje i koji je dostupan odvojeno treba poseban ISBN. Ako publikacija prelazi na novu verziju formata datoteke (npr. EPUB2 u EPUB3), tada je poseban ISBN ključan ako su obe verzije dostupne istovremeno ili ako trgovci i kupci moraju razlikovati verzije.
- Ako se koristi vlasnički format datoteke ili DRM koji verziju vezuje za određenu platformu, uređaj ili softver (sistem za čitanje), za svaku takvu verziju treba koristiti zasebne ISBN-ove. Međutim, tamo gde digitalne publikacije isporučuje prodavac koji je

jedini dobavljač e-knjiga u vlasničkom formatu koji se može kupiti samo preko sopstvenih veb lokacija (npr. Amazon Kindle, Apple i-knjige) i taj prodavac ne zahteva ISBN brojeve, tim verzijama možda neće biti potrebno dodeliti ISBN brojeve. Međutim, ovo može biti korisno za praćenje prodaje ili za uvrštavanje publikacija u baze podataka dostupnih e-knjiga trećih strana. Ako su dodeljeni ISBN brojevi, oni bi trebali biti jedinstveni za tu verziju.

- Kada je publikacija dostupna u lancu snabdevanja sa više specifičnih vrsta DRM-a, može se dodeliti isti ISBN, bilo da ga nudi originalni izdavač ili dobavljač kasnije u lancu, pod uslovom da DRM tehnologija ne nameće različita ograničenja upotrebe.
- Ako je publikacija dostupna u lancu snabdevanja u verzijama sa različitim ograničenjima upotrebe, bilo da ih nudi originalni izdavač ili dobavljač kasnije u lancu, onda su svaka od ovih verzija jedinstveni proizvodi koje treba identifikovati jedinstvenim ISBN brojevima.
- Kad su ograničenja upotrebe definisana tokom transakcije između dobavljača i kupca (na primer, kupcu se nudi usluga koja omogućava širok izbor ograničenja upotrebe na zahtev), tada prilagođenoj publikaciji ne treba dodeliti ISBN

Primer 1: Izdavač proizvodi dve EPUB verzije iste knjige, svaka sa različitim ograničenjima upotrebe, a zatim ih distribuira kroz lanac snabdevanja, preko različitih posrednika. ISBN je potreban za svaku specifičnu verziju publikacije.

Primer 2: Izdavač proizvodi datoteku u EPUB formatu i izdaje je dobavljaču koji primenjuje dve različite postavke ograničenja upotrebe na EPUB i omogućava da dve verzije budu dostupne odvojeno, kao dve različite publikacije. ISBN je potreban za svaku od specifičnih verzija publikacija (ISBN može da dodeljuje izdavač ili prodavac, ako izdavač to ne učini).

Primer 3: Prodavac nudi javnosti mogućnost kupovine e-knjige i odabir vrste DRM-a koji će se primenjivati. U ovom slučaju, nema potrebe za dodeljivanjem različitih ISBN brojeva, jer ne postoji dvosmislenost u dijalogu između prodavca i kupca.

Primer 4: Izdavač objavljuje publikaciju - jedna verzija publikacije je dostupna sa funkcijama pristupačnosti kao što su poboljšani tekstualni opis pored svake ilustracije i jedna bez. Svaka od verzija mora imati jedinstvene ISBN brojeve kako bi određeni atributi bili jasni potencijalnim kupcima i korisnicima (posebno onima koji traže dostupne publikacije) i tako da su verzije zasebno identifikovane.

Primer 5: Izdavač nudi ograničen i unapred definisan niz varijacija ograničenja upotrebe za određene publikacije u lancu snabdevanja (npr. jednu verziju koja se može odštampati i jednu koja ne može, ili izbor najma od tri ili šest meseci). Svaka od njih je zasebna publikacija i zahteva zasebne ISBN-ove.

Primer 6: Izdavač nudi širok spektar varijacija (npr. gde se razni parametri ograničenja mogu birati iz opsežnog menija). Svakoju potencijalnoj kombinaciji ne treba dati zasebne ISBN-ove, jer su to prilagođene publikacije proizvedene po narudžbi.

- Ako izdavači koriste posrednike za generisanje različitih formata svojih e-knjiga, tada bi trebali osigurati zasebne ISBN brojeve koje će posrednici dodeliti svakom formatu.

Ukoliko izdavač odbija da posrednicima obezbedi ISBN brojeve za svaki format posebno, onda posrednici mogu dodeliti svoje ISBN brojeve. ISBN agencija će obezbediti prefiks posredniku u ovu svrhu. U tom slučaju ISBN i odgovarajući metapodaci se trebaju prijaviti izdavaču, nacionalnoj agenciji i bibliografskoj agenciji. (Ovaj metod nije preporučeno rešenje i treba ga koristiti samo u slučajevima kad izdavač odbija da dodeli posebne ISBN-ove svakoj publikaciji).

- Kada biblioteka ili neka druga organizacija digitalizuju knjigu i elektronska verzija postane dostupna javnosti, ona kao novi proizvod dobija novi ISBN broj, bez obzira na to da li postoji ili ne postoji naknada za pristup digitalnoj verziji.

10. ISBN za publikacije koje se štampaju na zahtev

U svrhu dodeljivanja ISBN-a, štampanje na zahtev je jednostavno forma tehnologije štampanja.

Publikacije koje se štampaju na zahtev su štampane i povezane, na specifične porudžbine od kupaca. Takve porudžbine su često za pojedinačne kopije publikacija koje bi se inače nazvale rasprodatim, pošto veliki broj kopija ne bi bio ekonomičan.

Ako je verzija publikacije na zahtev u drugačijoj formi od prethodno objavljene, u verziji koja nije na zahtev (npr. ako tvrdi povez postane broširani kada prelazi u publikaciju na zahtev), potreban je novi ISBN, kao i za druge promene forme. Manje promene u veličini, u cilju da se usaglasi sa specifikacijama mašina za štampanje na zahtev, neće zahtevati novi ISBN.

ISBN je bolje dodeliti publikaciji kada postane dostupna za štampu na zahtev, nego kada se zaista štampa.

Prilagođena ili personalizovana verzija knjige štampane na zahtev, gde kupac, a ne izdavač diktira sadržaj knjige, i koja ima ograničenu dostupnost, neće dobiti ISBN.

11. Paketi za kurseve

Paket za kurs je fizička ili digitalna kompilacija različitih materijala i može sadržavati sažetke iz knjiga, članke iz časopisa, skripte i multimedijalne materijale. Pojedinačnim komponentama treba dodeliti ISBN samo ako su dostupne odvojeno i ispunjavaju uslove za ISBN. Sam paket predmeta ne bi trebao imati ISBN ako je prilagođen za pojedinačnog krajnjeg korisnika. Međutim, ako se paket za kurs učini široko dostupnim (npr. preko fakultetskih knjižara), tada mu treba dodeliti ISBN.

12. Mali izdavači i autori izdavači

Samoizdavaštvo je izdavanje knjige (digitalne ili štampane) njenog autora bez učešća etabliranog izdavača. Autor preuzima finansijski rizik i odgovoran je za ceo proces. Autor može celi ili deo procesa predati kompanijama koje nude ove usluge.

U slučaju samo-izdavanja, autor se tretira kao registrant / izdavač i može mu se dodeliti prefiks registranta i raspon ISBN-a odgovarajuće veličine ili, kada je ISBN agencija rezervisala niz brojeva za dodelu malim i izdavačima, jedan ISBN iz zajedničkog prefiksa.

Agencije za registraciju mogu nametnuti ograničenje broja ISBN-ova iz zajedničkog prefiksa koji se mogu dodeliti izdavaču pre nego što izdavač zahteva svoj prefiks i raspon brojeva.

Dobavljačima ne treba dodeliti prefiks registranta, osim ako su takođe izdavači.

Samoizdavači treba da budu svesni da ako dobavljač ponudi dodeljivanje nekog svog ISBN-a, onda će taj dobavljač verovatno biti naveden kao izdavač u bazama podataka.

Ako je publikacija ekskluzivna za jednu platformu i nije dostupna u lancu snabdevanja, tada ISBN nije obavezan. Međutim, ako je verovatno da će publikacija biti dostupna u lancu snabdevanja (npr. putem prodavača knjiga), tada joj treba dodeliti ISBN.

ISBN-ove treba nabaviti od odgovarajuće ISBN agencije koja je odgovorna za zemlju u kojoj se izdavač nalazi, bez obzira na lokaciju bilo koje platforme ili usluge samo-izdavanja.

13. Lokacija i prikaz ISBN-a na publikaciji

13.1 Opšte

ISBN se mora pojaviti na samoj publikaciji.

U slučaju štampanog izdanja, ISBN se mora pojaviti:

- na poleđini naslovne strane
- u dnu naslovne strane, ako nema mesta negde drugde
- u donjem delu spoljašnjih korica
- u dnu zadnjeg zaštitnog omota ili nekog drugog zaštitnog materijala

U slučaju digitalnog izdanja, ISBN se mora pojaviti na:

- naslovnom displeju ili na prvom displeju (CD-ROM, online publikacije); ili na ekranu koji prikazuje naslov ili njegov ekvivalent (npr. početni ekran koji se prikazuje kada se pristupi sadržaju i / ili na ekranu koji nosi obaveštenje o autorskim pravima)

U slučaju edukativnog/instruktivnog filma ISBN se mora pojaviti u uvodnim špicama.

Ako je publikacija izdata sa omotom koji je sastavni deo publikacije (npr. CD, kasete ili disketa), ISBN će se prikazati na bilo kojoj nalepnici tog omota. Ako nije moguće prikazati ISBN na omotu ili njegovoj nalepnici, onda će se ISBN prikazati na dnu poleđine bilo kog stalnog pakovanja te publikacije (npr. kutija ili okvir).

Različiti formati digitalnih publikacija dobiće poseban ISBN ako su dostupni posebno. Ako je publikacija dostupna u dva različita formata koji se uvek zajedno prodaju, onda se dodeljuje samo jedan ISBN. Kada su formati dostupni odvojeno, svi ISBN-ovi treba da su izlistani jedan ispod drugog u svim verzijama i skraćeni format treba da je pomenut u oblim zagradama na kraju ISBN-a. U slučaju štampanih izdanja, ako su poznati ISBN-ovi različitih formata, onda se ti formati takođe mogu navesti na ovaj način.

Primeri: ISBN 978-951-45-9693-3 (tvrdi povež)

ISBN 978-951-45-9694-0 (broširani)

ISBN 978-951-45-9695-7 (PDF)

ISBN 978-951-45-9696-4 (EPUB)

ISBN će se isto pojaviti na bilo kom pratećem materijalu koji je objavljen zajedno sa publikacijom.

ISBN uvek treba štampati dovoljno velikim brojevima da bude lako čitljiv (veličina fonta 9 ili veća).

13.2 ISBN u formi bar koda

Brza ekspanzija skeniranja bar koda širom sveta dovela je do sporazuma između GS1 (ranije Međunarodno udruženje za numerisanje proizvoda (EAN) i Saveta za jedinstveni kod) i Međunarodne ISBN agencije i Međunarodne ISMN agencije, koji omogućava konverziju ISBN-a u bar kod EAN-13. Na taj način ISBN postaje međunarodni identifikator kompatibilan sa svetskom šemom bar-kodiranja.

Predstavljanje ISBN-a u formi bar koda EAN-13 mora biti izvedeno u skladu sa ISO / IEC 15420 (specifikacija simbola bar koda EAN / UPC) koji zahteva da upotreba simbola EAN-13 bude u skladu sa preporukama GS1. EAN bar kod se sastoji od trinaest cifara.

Primer ISBN-a kodiranog u EAN-13 simbolu bar koda:

ISBN 978-92-95055-12-4

Kada se koristi u bar kodu, ISBN mora biti prikazan u obliku čitljivom ljudskom oku neposredno iznad simbola bar koda EAN-13, kome prethodi slovna oznaka ISBN.

Primer štampanja ISBN-a u formi EAN-13 bar koda:

Dodatne informacije o uvođenju i upotrebi EAN-13 bar kodova daju ISBN registracione agencije i Međunarodna ISBN agencija. ISBN registracione agencije se podstiču da direktno sarađuju sa GS1 organizacijama na nacionalnom ili regionalnom nivou.

Preporučena lokacija EAN-13 bar koda za publikacije je donji desni kvadratni deo poledine, u blizini hrbata.

13.3 Petocifreni dodatni kod

U Sjedinjenim Državama i Kanadi, petocifreni dodatak bar kodu se koristi u trgovini knjigama za označavanje cene. Za dodatne informacije o bar kodovima u Sjedinjenim Državama i Kanadi posetite veb lokaciju Book Industry Study Group <http://bisg.org>.

Petocifreni dodatni kod ne treba koristiti za informacije o cenama u drugim zemljama, mada se može koristiti sa prefiksom "9" za sopstvenu upotrebu izdavača (npr. za rukovanje povratima). Ovi dodatni kodovi uvek počinju sa „9“ unutar prefiksa „90000-98999“.

14. Upravljanje ISBN sistemom

14.1 Opšte

Upravljanje ISBN sistemom odvija se na tri nivoa: na međunarodnom, na nacionalnom i na nivou registranta.

14.2 Međunarodno upravljanje

Glavne funkcije i odgovornosti Međunarodne ISBN agencije su:

- Da promoviše, koordinira i nadgleda upotrebu ISBN sistema širom sveta

- Da zastupa interese ISBN zajednice pred drugim relevantnim zajednicama
- Da imenuje ogovarajuće organizacije za ISBN agencije i opozove ovakva imenovanja ukoliko je neophodno
- Da definiše registracione grupe i njihove oblasti odgovornosti, i dodeli ih odgovarajućim registracionim ISBN agencijama
- Da odredi definiciju pravila identifikatora grupe koja regulišu dužinu dostupnih identifikatora izdavača unutar svake grupe i da osigura da je tačan i sveobuhvatan registar ovih pravila javno dostupan u svakom trenutku
- Da ISBN registracionim agencijama dodeli prefikse jedinstvenih identifikatora izdavača unutar odgovarajućeg identifikatora grupe i da se održi potpun i tačan registar registarskih elemenata koji su dodeljeni
- Da osigura čuvanje ISBN-ova i pripadajućih metapodataka ISBN-a kroz registre registracionih ISBN agencija
- Da razvija, nadgleda i sprovodi politike i postupke koji upravljaju radom ISBN agencija i procesom registracije ISBN od strane tih agencija, uključujući bilo kakve naknade povezane sa tim procesom
- Da olakšava pregled i rešavanje duplih dodela ISBN-a
- Da razmotri i odluči o svim žalbama koje se odnose na odluke koje donose registracione agencije
- Da razvija, održava i učini javno dostupnom dokumentaciju za korisnike ISBN sistema
- Da primeni i održava aranžmane za finansiranje po potrebi za podršku radu Međunarodne ISBN agencije, uključujući, ali ne ograničavajući se na, finansijske doprinose registracionih ISBN agencija.

14.3 Agencije za ISBN registraciju

Administracija ISBN sistema unutar registracione grupe je odgovornost Agencije za ISBN registraciju. Agencija za ISBN registraciju može delovati na nacionalnoj, regionalnoj, jezičkoj ili drugoj razumnoj podeli odgovornosti u skladu sa dodelom grupe.

Unutar grupe može biti nekoliko nacionalnih agencija (npr. identifikatori grupe 978-0 i 978-1 imaju odvojene agencije u Australiji, u Kanadi na engleskom govornom području, u Velikoj Britaniji, Sjedinjenim Državama i tako dalje).

Naknade se mogu naplaćivati za dodelu ISBN-ova i pružanje usluga od strane imenovanih agencija za ISBN registraciju. Sve takve naknade biće na osnovi povrata troškova.

Usluge mogu da uključuju dodelu identifikacionih kodova i brojeva, odobravanje pristupa takvim kodovima i brojevima i / ili drugim podacima ili informacijama proizvedenim u vezi sa primenom ISO 2108. Agencije za ISBN registraciju mogu ponuditi i druge usluge koje nisu povezane sa dodeljivanjem ISBN-a pod uslovom da ne postavljaju uslov za korisnike da kupuju takve dodatne usluge da bi dobili ISBN-ove.

Funkcije i odgovornosti agencije za ISBN registraciju su:

- Da se osigura kontinuirana usluga
- Da izda obaveštenje o dodeljivanju ISBN ili ISBN registracionog elementa registrantu određene monografske publikacije ili imenu izdavača
- Da kreira, upravlja i održava registre ISBN-ova, ISBN metapodataka i administrativnih podataka u skladu sa pravilima koja je utvrdila Međunarodna ISBN agencija. (Zadaci koji uključuju ISBN metapodatke mogu biti delegirani određenoj bibliografskoj agenciji pod uslovom da je usaglašena sa ovim specifikacijama.)
- Ispraviti netačne ISBN-ove i ISBN metapodatke ako postoji dokaz takve netačnosti
- Da se ISBN i povezani metapodaci učine dostupnim drugim agencijama za ISBN registraciju i korisnicima ISBN sistema u skladu sa pravilima koja je utvrdila Međunarodna ISBN agencija
- Da prikupi i održava statističke podatke o svojim operacijama vezanim za ISBN i dostavlja ih u predviđenim intervalima Međunarodnoj ISBN agenciji
- Da promoviše, edukuje i osposobljava druge za upotrebu ISBN sistema u skladu sa specifikacijama važećeg izdanja ISBN standarda koji je bio na snazi u to vreme
- Da se pridržava ISBN pravila i postupaka koje je utvrdila Međunarodna ISBN agencija u skladu sa specifikacijama važećeg izdanja ISBN standarda koji je bio na snazi u to vreme
- Da se obrati izdavačima koji ne dodeljuju ISBN-ove, savetuje ih o važnosti i vrednosti dodeljivanja ISBN-a svim kvalifikovanim publikacijama i upozna je ih sa svim detaljima primene standarda

U nekim zemljama grupna agencija dodeljuje ISBN-ove publikacijama primljenim kao obavezni primerak za koje nije dodeljen ISBN. Zatim grupna agencija obaveštava izdavača o dodeljenom ISBN-u i objavljuje ga u nacionalnoj bibliografiji.

14.4 Upravljanje na nivou izdavača

Registranti su odgovorni za dodelu identifikatora naslova pojedinim publikacijama koje objavljuju i za obezbeđivanje primene odgovarajućih propisa. Oni mogu zatražiti i dobiti identifikator izdavača od agencije za ISBN registraciju zajedno sa listom ili digitalnom datotekom pojedinačnih ISBN-ova koji su im dostupni u okviru identifikatora. Neke agencije za registraciju ISBN mogu naplatiti naknadu za ove usluge.

Agencija za ISBN registraciju će odrediti prefiks identifikatora naslova koji će biti dostupan registrantu. Dodijeljeni prefiks će se odrediti na osnovu trenutnih i očekivanih rezultata buduće produkcije i direktno je povezan sa dužinom dodeljenog identifikatora izdavača. Registranti bi trebali osigurati da agencija za ISBN registraciju ima što je moguće više informacija o svim ranijim publikacijama koje su još dostupne, i trebali bi informisati agenciju o svim sadašnjim i budućim publikacijama kako bi se dodelio odgovarajući prefiks. Agencija za ISBN registraciju može u početku dodeliti manji prefiks brojeva od traženog ako nisu sigurni u broj očekivanih publikacija.

Registrant mora da Agenciji za ISBN registraciju (ili njenoj određenoj lokalnoj bibliografskoj agenciji) dostavi određenu količinu metapodataka o publikaciji kojoj je ISBN dodeljen. Specifikacije koje se tiču vrste i formata metapodataka utvrđuje Međunarodna ISBN agencija u saradnji sa agencijama za ISBN registraciju (vidi odeljak 8 gore).

Ako posrednik dodeljuje ISBN registranta ili sopstvene ISBN-ove, te ISBN i srodne metapodatke treba da se prijave registrantu i Agenciji za ISBN registraciju i drugim bibliografskim agencijama.

Registranti se moraju pridržavati procedura svoje odgovarajuće agencije za ISBN registraciju. Ako registrant / izdavač ne postupi u skladu sa procedurama svoje odgovarajuće agencije za ISBN registraciju (npr. ako ne dostavi adekvatne metapodatke, preprodaje ili prenese ISBN brojeve), ta agencija može odbiti da dodeljuje daljnji identifikator izdavača ili identifikator naslova dok se registrant ne povinuje pravilima.

Daljnje informacije i detaljna uputstva u vezi sa sistemom ISBN dostupni su od odgovarajuće agencije za ISBN registraciju .

15.ISBN i GS1

1997. godine zaključen je sporazum između Međunarodnog udruženja za evropsko numerisanje proizvoda (EAN), Saveta za jednoobrazna pravila (UCC), Međunarodne ISBN agencije i Međunarodne ISMN agencije radi unapređenja međusobne saradnje. Sporazumom je predviđeno da na generalnoj skupštini bilo koje od ovih organizacija mogu učestvovati predstavnici drugih, u svojstvu posmatrača. Takođe, sporazumom se preporučuju konsultacije i reguliše se numerisanje neštampnog materijala. U februaru 2005. godine Međunarodno udruženje za evropsko numerisanje proizvoda (EAN) i Savet za jednoobrazna pravila (UCC) objedinjeni su pod imenom GS1.

Adrese:

GS1 Global Office

Blue Tower

Avenue Louise 326

B-1050 Brussels

Belgium

Tel: (+32 2) 788 7800

Fax: (+32 2) 788 7899

Email: contactus@gs1.org

URL: <http://www.gs1.org>

Adrese nacionalnih GS1 organizacija: <http://www.gs1.org/contact>

16.ISBN i drugi identifikatori

16.1DOI

Sistem identifikatora digitalnog objekata (DOI®) služi za identifikaciju sadržaja objekata u digitalnom okruženju. Imena DOI® dodeljuju se bilo kojem entitetu za upotrebu u digitalnim mrežama. Koriste se za pružanje trenutnih informacija, uključujući gde se one (ili informacije o njima) mogu naći na Internetu. Informacije o digitalnom objektu mogu se vremenom menjati, uključujući mesto gde ga pronaći, ali njegovo ime DOI se neće menjati.

International DOI Foundation

EDItEUR

United House

North Road

London N7 9DP

UK

Tel: +44 (0)20 7503 6418

Fax: +44 (0)20 7503 6418

Email: contact@doi.org

URL: <http://www.doi.org>

16.2GTIN

GTIN (Broj podatka za globalni promet) je generički termin za sve EAN.UCC identifikatore proizvoda uključujući EAN-13.

GS1 Global Office

Blue Tower

Avenue Louise 326

B-1050 Brussels

Belgium

Tel: (+32 2) 788 7800

Fax: (+32 2) 788 7899

Email: contactus@gs1.org

URL: <http://www.gs1.org/barcodes/technical/idkeys/gtin>

16.3 ISAN

Međunarodni standardni audiovizuelni broj (ISAN), ISO15706-1 i 15706-2, predstavlja dobrovoljni sistem numerisanja i metapodataka koji omogućava identifikaciju bilo kog audiovizuelnog dela, uključujući filmove, kratke filmove, dokumentarne filmove, televizijske programe, sportske događaje, reklamiranje i njihove srodne verzije.

Organ za registraciju za ISAN:

ISAN International Agency

1A, rue du Beulet

CH-1203 Geneva

Switzerland

Phone: (+41) 22 545 10 00

Fax: (+41) 22 545 10 40

Email: info@isan.org

URL: <http://www.isan.org>

16.4 ISBN-A

Delotvoran ISBN (ISBN-A) je usluga koju pružaju neke agencije za ISBN registraciju i pokreće ih DOI® u kojima se postojeći ISBN izražava u DOI sistemu, pružajući mogućnost povezivanja ISBN-a sa jednom ili više URL adresa.

International ISBN Agency

48/49 Russell Square

London

WC1B 4JP

Tel: +44 (0)20 7580 8536

Email: info@isbn-international.org

URL: <http://www.doi.org/factsheets/ISBN-A.html>

16.5 ISLI

Međunarodni standardni identifikator veza (ISLI), ISO 17316, određuje identifikator veza između entiteta (ili njihovih imena) u polju informacija i dokumentacije. Ti subjekti mogu biti dokumenti, medijski resursi, ljudi ili apstraktniji predmeti, poput vremena ili mesta.

Možda će se u budućnosti razviti neke aplikacije između ISLI-a i ISBN-a. Dodatne informacije biće dostupne u odgovarajuće vreme.

ISLI sistemom upravlja Međunarodno udruženje za informativni sadržaj (ICIA):

International ISLI Agency

International Information Content Industry Association

2/F, Hongkong Offshore Centre

No. 28 Austin Avenue

Tsim Sha Tsui

Kowloon

Hong Kong

Tel: (+852) 92091120

Email: service@isli-international.org

URL: <http://www.isli-international.org>

16.6 ISMN

Međunarodni standardni muzički broj (ISMN) identifikuje sve štampane notne publikacije, bilo da su dostupne za prodaju, iznajmljivanje ili besplatno.

ISMN se ne koristi za knjige o muzici koje dobijaju ISBN, niti se koristi za muzičke kasete, CD-ove ili video zapise.

ISMN-om upravlja Međunarodna ISMN agencija:

International ISMN Agency

Schlossstr. 50

12165 Berlin, Germany

Tel.: (+49 30) 7974 5002

Fax: (+49 30) 7974 5254

Email: ismn@ismn-international.org

URL: <http://ismn-international.org>

16.7 ISNI

Međunarodni identifikator standardnog imena (ISNI) je ISO standard (ISO 27729) čiji je područje identifikacija javnog identiteta stranaka: odnosno identiteta koji javno koriste stranke koje su uključene u industriju medijskog sadržaja u kreiranju, proizvodnji, upravljanju, i lancima distribucije sadržaja. ISNI sistem jedinstveno identifikuje javne identitete u više oblasti kreativne aktivnosti. ISNI pruža alat za razlučivanje javnih identiteta koji bi u suprotnom mogli biti zbrkani. ISNI nije namenjen pružanju direktnog pristupa sveobuhvatnim informacijama o javnom identitetu, ali može pružiti veze do drugih sistema u kojima se takve informacije čuvaju.

Dalje informacije su dostupne na:

EDItEUR

United House

North Road

London N7 9DP

UK

Tel: +44 (0)20 7503 6418

Fax: +44 (0)20 7503 6418

Email: info@editeur.org

URL: <http://www.isni.org>

16.8ISRC

Međunarodni standardni kod za snimanje (ISRC) je standardni međunarodni identifikator za zvučne zapise i muzičke video snimke (ISO 3901). Ovaj kod numeričke svaki snimak jednog dela (ne i jedinicu u fizičkom smislu), bez obzira na kontekst ili medij na kome je objavljen. Kodirani ISRC pruža sredstva za automatsko prepoznavanje snimaka radi plaćanja autorskih prava.

ISRC sistemom rukovodi IFPI, Međunarodna federacija fonografske industrije:

International ISRC Agency
IFPI Secretariat
10 Piccadilly
London
W1J 0DD
United Kingdom
Tel: +44 (0)20 7878 7900
Fax: +44 (0)20 7878 7950
Email: isrc@ifpi.org

URL: <http://www.ifpi.org/isrc>

16.9ISSN

Međunarodni standardni serijski broj (ISSN), ISO 3297, je standardni međunarodni identifikator za kontinuirane izvore (tj. publikacije koje se izdaju u toku vremena bez unapred utvrđenog završetka). Takve publikacije se obično izdaju u uzastopnim ili integrativnim izdanjima koja uglavnom imaju numeričku i / ili hronološku oznaku. Tipični primeri uključuju serijske publikacije kao što su novine, periodični časopisi, časopisi, revije, itd., i tekuće integrativne izvore, poput publikacija sa zamenljivim listovima koje se neprestano ažuriraju.

ISSN-om rukovodi Međunarodni centar za registrovanje serijskih publikacija:

ISSN International Centre
5 rue de Turbigo
75003 PARIS
FRANCE
Tel: (+33) 1 44 88 22 20
Fax: (+33) 1 40 26 32 43
Email: secretariat@issn.org
URL: <http://www.issn.org>

Određenim publikacijama, kao što su letopisi, godišnjaci, monografske serije itd., trebalo bi dodeliti jedan ISSN za serijski naslov (koji će ostati nepromenjen u svim pojedinačnim sveskama ili volumenima te serijske publikacije) i jedan ISBN za svaki pojedinačni volumen. Dodeljeni ISBN i ISSN moraju biti jasno označeni na publikaciji.

16.10ISTC

Međunarodni standardni tekstualni kod (ISTC), ISO 21047, je sistem numerisanja za jedinstvenu identifikaciju tekstualnih dela; izraz "delo" može se odnositi na bilo koji sadržaj koji se pojavljuje u konvencionalnim štampanim knjigama, audio-knjigama, statičkim e-knjigama ili interaktivnim digitalnim knjigama, kao i na sadržaj koji bi se mogao pojaviti u novinama ili časopisu.

ISTC se ne dodeljuje fizičkim proizvodima ili drugim izdanjima dela. Takvim fizičkim proizvodima (tj. štampanoj knjizi, zvučnoj knjizi ili digitalnoj verziji takvih proizvoda) dodjeljuje se ISBN.

Dalje informacije dostupne na:

International ISTC Agency
EDItEUR
United House
North Road

London N7 9DP

UK

Tel: +44 (0)20 7503 6418
Fax: +44 (0)20 7503 6418

Email: info@editeur.org

URL: www.istc-international.org

16.11ISWC

Međunarodni standardni kod muzičkog dela (ISWC) identifikuje muzička dela kao nematerijalne kreacije. Ne koristi se za identifikaciju manifestacija ili predmeta povezanih sa muzičkim delima. Takve manifestacije i objekti predmet su zasebnih identifikacionih sistema, poput ISRC-a i ISMN-a (vidi opise drugde u ovom odeljku).

Primer: Mocartova Čarobna frula bila bi podobna za ISWC identifikaciju dela. Svaka štampana partitura bi se svaki mogla kvalifikovati za ISMN, libreta i njihovi prevodi za ISTC (i ISBN za njihove publikacije); video snimak performansa dobio bi ISAN, a zvučni snimak opere ISRC.

Dalje informacije su dostupne kod organa za registraciju:

CISAC

20-26 Boulevard du Parc
92200 Neuilly sur Seine
France
Tel.: (+ 33 1) 55 62 08 50
Fax: (+ 33 1) 55 62 08 60
Email: cisac@cisac.org

URL: <http://www.cisac.org>

16.12 SGTIN

Serijski broj globalne trgovinske jedinice (SGTIN) proširuje GTIN / ISBN (vidi 16.2 gore) na serijski broj koji jedinstveno identifikuje instancu trgovinske jedinice, kao što je specifična kopija knjige. Koristi se za kreiranje elektronskog koda proizvoda (EPC) koji se može kodirati na oznakama radio-frekvencije ID-a (RFID) radi praćenja svih vrsta objekata, uključujući knjige, kroz lanac snabdevanja.

GS1 Global Office

Blue Tower

Avenue Louise 326

B-1050 Brussels

Belgium

Tel: (+32 2) 788 7800

Fax: (+32 2) 788 7899

Email: contactus@gs1.org

URL: http://www.gs1.org/sites/default/files/docs/epc/TDS_1_8_Standard_20140203.pdf

16.13URN

URN-i (jedinstvene oznake naziva resursa) jesu stalni identifikatori informacionih resursa.

Njihova sintaksa, definisana Internet standardom RFC 2141, je:

<URN>:= "URN:" <NID> ":" <NSS>

gde je NID identifikator za obim naziva , a NSS specifični znakovni niz za obim naziva.

Vodeći URN i identifikator za obim naziva su neprimenljivi u ovom slučaju.

NID "ISBN" je rezervisan za ISBN system: <https://www.iana.org/assignments/urn-namespaces/urn-namespaces.xhtml#urn-namespaces-1>

Prema obrascu, svaki URN baziran na ISBN-u, ima sledeću sintaksu:

URN:ISBN:<NSS>

gde specifični znakovni niz za obim naziva sadrži ISBN sa ili bez crtica

URN:ISBN:978-92-95055-12-4

17.ONIX za knjige

ONIX za knjige je međunarodni standard za predstavljanje i povezivanje informacija o proizvodu u industriji knjiga u digitalnoj formi.

ONIX je razvijen od strane EDItEUR-a zajedno sa Book Industry Study Group (USA), and Book Industry Communication (UK), i danas se koristi širom sveta. Daljim razvojem ONIX-a sada rukovodi mreža Nacionalnih grupa i Međunarodni upravni odbor, koordinisan od strane EDItEUR-a.

Poslednja verzija je Izdanje 3.0.

Za izdavače, iskustvo je pokazalo da ONIX za knjige donosi dve važne poslovne koristi. Kao format komunikacije, omogućava se isporučivanje bogatih informacija o proizvodima u lanac snabdevanja u standardnom obliku, trgovcima na veliko i distributerima, većim trgovcima na malo, agregatorima za baze podataka i povezanim kompanijama. Pružajući obrazac za sadržaj i strukturu zapisa o proizvodima, ONIX je pomogao da se stimuliše uvođenje boljih internih informacionih sistema, sposobnih da okupe sve „metapodatke“ potrebne za opis i promociju novih naslova i naslova na zalihama. Isti osnovni podaci se takođe mogu koristiti za izradu informativnih listova, kataloga i drugog promotivnog materijala.

Za partnere u lancu snabdevanja, ONIX za knjige podrazumeva efikasnije i brže učitavanje ažurnih informacija o proizvodima u sisteme okrenute kupcima, uz manje potrebe za ručnom intervencijom i mnogo nižim rizikom od grešaka.

ONIX je prikazan u MARC21-u od strane Kongresne biblioteke i u UNIMARC-u od strane Britanske biblioteke. Korišćen je od strane nekih nacionalnih biblioteka da prima informacije o

proizvodima od izdavača za Katalogizaciju u publikaciji (CIP) ili da omogući Javni pristup katalozima (OPACs).

Dostupna je specifikacija za podskup ONIX-a za knjige koja ima za cilj posebno prenošenje metapodataka potrebnih za registraciju ISBN-a. Izdavači mogu ovo da iskoriste za obaveštavanje agencija za ISBN registraciju o ISBN brojevima koje su dodelili svojim proizvodima, kada nije potrebna potpuna poruka ONIX za knjige.

Dalje informacije o ONIX-u dostupne su na:

EDItEUR
United House
North Road

London N7 9DP

UK

Tel/fax: +44 (0)20 7503 6418

Email: info@editeur.org

URL: <http://www.editeur.org/8/ONIX/>

18.Veb-sajt Međunarodne ISBN Agencije

Veb-sajt Međunarodne ISBN agencije je na URL: <http://www.isbn-international.org>. Pored informacija o ISBN-u i upravljanju ISBN-om, sadrži podatke za kontakt i grupe brojeva za sve nacionalne i regionalne agencije za ISBN registraciju, alate i resurse, uključujući linkove do Globalnog registra izdavača (vidi dole) i priručnik za ISBN korisnike na više jezika.

19.Globalni registar izdavača

Namenska veb stranica na adresi www.grp.isbn-international.org omogućava bilo kome da izvrši jednostavna pretraživanja i da preuzme osnovne podatke o imenu i prefiksu izdavača. Napredne pretrage i detaljnije informacije o kontaktima izdavača dostupne su korisnicima koji se odluče registrovati. Svako se može besplatno registrovati putem sajta. Podaci u Globalnom registru izdavača dostavljaju direktno nacionalne agencije za ISBN registraciju i prikupljaju se i revidiraju najmanje jednom godišnje.

Korisnici ne mogu da menjaju ili kreiraju nikakve podatke u Globalnom registru, jer se radi o sajtu koji je samo za čitanje, ali ako ste izdavač i primetite bilo kakve netačnosti u vezi sa vašim podacima, molimo kontaktirajte odgovarajuću nacionalnu agenciju za ISBN registraciju da biste proverili da li ima najnovije informacije.

Globalni registar je besplatan izvor i uključuje:

- adrese i ostale kontakt podatke za izdavače u više od 200 zemalja i teritorija
- podatke o preko milion ISBN prefiksa
- hiljade malih i autora izdavača